

ÉPÍTÉSÜGYI MINŐSÉGELLENŐRZŐ
INNOVÁCIÓS NONPROFIT KFT.

FELVONÓ ÉS MOZGÓLÉPCSŐ FELÜGYELET

Felhívás felvonóberendezések forgalmazásával,
szerelésével, ellenőrzésével, tervezésével foglal-
kozó szakemberek és cégvezetők számára

jelünk: **FMF/ 4879 /2013**

ügyintéző: Szász Béla

Tárgy: A mentés bizonyos módozatainak biztonsági kockázatai

Tisztelt Címzettek!

Az MSZ EN 81-1:1998+A3:2010 szabvány alkalmazását, bevezetését a felvonók tervezési és felújítási szempontjaira tekintettel élénk érdeklődés és polémia kísérte.

Mi most négyféle, a vonatkozó szabványokban nem szabályzott, a vészjelzéshez, ill. a fülkében rekedt utasok mentéséhez kapcsolódó, baleseti kockázatra szeretnénk az Önök figyelmét felhívni.

1. Ismeretes, hogy a fent hivatkozott módosítással bevezetett, ún. akaratlan elmozdulás elleni védelem, és a korábban is szabályozott, fel-irányú túlsebesség elleni védelem két részből: egy érzékelő- és egy fékező egységből áll. A fékező egység a kétféle berendezésnél azonos lehet: hathat a fülkére, vagy az ellensúlyra, vagy a függesztő- ill. kiegyenlítő kötélre, végül a hajtótárcsára, illetve annak közvetlen közelében a tengelyére. Ez utóbbi lehet bizonyos feltételekkel a megkettőzött üzemi fék is. A biztonsági kockázat ez utóbbi kialakítás esetén jelentkezhet.

Az üzemi fék biztonsági berendezésként való alkalmazása más szabványossági, biztonsági kockázatot is felvet, azonban egyes géphelyiség nélküli felvonó-konstrukciók esetében különös hangsúlyt kap.

Az elakadt fülkéből való mentés céljára léteznek olyan konstrukciók, amikor a mentést végző személy az üzemi féket közvetlen mechanikus kapcsolattal, vagy elektromos úton nyitja, a felvonó az ellensúly és a fülke tömege közötti különbség hatására elindul, állandóan gyorsul, mindaddig, amíg a fék kézi nyitását meg nem szüntetik, és e folyamat közben a felvonó fel-irányú sebességét más műszaki eszközökkel nem korlátozzák. A fülke sebességének korlátozása a mentést végző személy - a gépházaz változatokénál közvetettebb - érzékelési lehetősége alapján, szubjektív kézi beavatkozással történik. E mentési művelettel ugyanis a mentést végző személy kiiktatja a fel-irányú túlsebesség ellen védő berendezés fékező egységét, és a kis terhelésű fülke és szerelvényei - szélsőséges esetben - igen rövid idő alatt, nagy sebességgel beleütközhetnek az aknafejben elhelyezett tárgyakba, vagy a földembe. Az ilyenkor kialakuló gyorsulás, elsősorban az adott tömegviszonyoktól függően, akár $2,5 \text{ m/s}^2$ értékű is lehet, így a fülke és az ellensúly álló állapotról felgyorsulva, egy átlagos szint megtétele után 3-4 m/s-ra, több szint megtétele után pedig, a névleges sebesség sokszorosára gyorsulhat fel. Az esetlegesen extrém sebességre felgyorsult ellensúlyt, a nem erre méretezett védőberendezések, ill. a fülkét a kisebb védőtávolságok miatt a környezet már sérülésmentesen nem tudja lefékezni - a fülke a benne tartózkodó utasokkal együtt a földembe csapódhat, ha a mentést végző személy figyelme nem kellően koncentrált. A Felügyelet hasonló „majdnem baleseteket” több esetben tapasztalt nem csak mentés, hanem felvonó-vizsgálat közben is. **Ezúton hívjuk fel a forgalmazást, tervezést, szerelést, ellenőrzést végzők figyelmét is e súlyos baleseti veszélyre, amely csak a mentést végzők kiegészítő tájékoztatásával, ill. további védőberendezések alkalmazásával előzhető meg.**

. / .

1066 Budapest, Weiner Leó u. 4.
Levélcím: 1391 Budapest, Pf. 203
Telefon: +36 1 312-2186
Telefax: +36 1 312-2799
E-mail: fmf@emi.hu
Honlap: <http://www.emi.hu>

MÁK: 10023002-00286136-00000017
Cégjegyzékszám: 01-09-914691
KSH: 20783185-7219-572-01
Adószám: 20783185-2-43

A Magyar Szabványügyi Testület és az IQNET által az MSZ EN ISO 9001:2009 szerint tanúsított szervezet.

A 113/1998. (VI. 10.) Kormányrendelet szerint szakmai felügyeleti feladatokat ellátó szervezet.

A Felnőttképzési Akkreditáló Testület által AL-2255 intézmény-akkreditációs lajstromszámon akkreditált felnőttképzési intézmény.

Nyilvántartási szám:
503/0933(2)-857(2)

8

2. Egyes – elsősorban gépház nélküli - felvonók esetén az elakadt fülkéből való mentéshez akkumulátoros tápegységet kell igénybe venni. E tápegység a felvonóberendezés szerves részét képezi. Egyes konstrukciók esetében azonban az akkumulátorok üzemkésztségét műszaki berendezés automatikusan nem ellenőrzi. Ez azzal a kockázattal jár, hogy egy esetlegesen lemerült akkumulátorral üzemelő felvonóból szükség esetén az utas gyors művelettel nem menthető ki.

Felhívjuk a forgalmazók figyelmét annak a megoldásnak az alkalmazására, amikor a felvonó – legalább minden indítás előtt – műterhelés mellett automatikusan ellenőrzi az akkumulátor feszültségét, és a berendezés csak megfelelő eredmény esetén indítható.

3. Veszélyes anyagot szállító felvonóknál, továbbá, azoknál a személyszállító felvonóknál, amelyeknél a kialakítása olyan, hogy a fülke - pl. a fogókészülék működése miatti - megemelésére szolgáló teherviselő részek nincsenek kialakítva, egyéb egyszerű módszer hiányában, **a fülkén megfelelő méretű kibúvóajtót célszerű kialakítani, a fülkére szerelt, összecsukható létra elhelyezése mellett.**
4. Mobiltelefon alapú **vészjelzést csak előfizetéses rendszerű szolgáltatásra** célszerű kialakítani, úgy, hogy a mobilhálózat hibája esetén a felvonó a hiba megszüntetéséig ne legyen újraindítható, valamint az egyidejű vészjelzések is kezelhetők és rögzíthetők legyenek (a helyi vészjelző egységek telepített diszpécserközpontokhoz csatlakozzanak).

A fenti, a vonatkozó szabványokban nem szabályozott követelmények mellőzése, a termékfelelősségi törvényre való hivatkozással indult kártérítési perben döntő momentum lehet. A mentés végrehajtása és a vészjelzés kezelése a legjobb műszaki állapotú és karbantartású felvonóknál is szükségesek lehetnek – pl. a tápfeszültség kimaradása esetén.

Kérjük a fentebb jelzett kockázatok csökkentésében a hatékony együttműködésüket.

Budapest, 2013. január 4.

Üdvözlettel:

 Darabos Zoltán
 a Felügyelet vezetője

